

Ningú no neix dona.
Antologia de textos d'El segon sexe,
de Simone de Beauvoir

Marta Segarra (ed.)

Vic, Eumo, 2009

Trad. Carme Vilaginés i Hermínia Grau

Poques autores poden prescindir de tota presentació en un fòrum feminista com ho pot fer Simone de Beauvoir. Ni crec que a hores d'ara hi hagi qui pugui dubtar de la importància d'*El segon sexe*, publicat per aquesta intel·lectual parisenca l'any 1949, que constitueix un clàssic de referència obligada dins el pensament feminista i un text sociofilosòfic imprescindible del segle xx.

El volum que ens ofereix Eumo editorial –seguint la rellevant labor de recuperació i traducció de textos feministes que està duent a terme a la col·lecció Capsa de Pandora (vinculada al Centre d'Estudis Interdisciplinaris de la Dona, de la Universitat de Vic)– té, al meu entendre, diverses virtuts que no vull deixar d'esmentar en l'espai que m'ofereix aquesta ressenya. La primera i més evident posar-nos a l'abast el text de Simone de Beauvoir en català (l'edició de 1968 només es troba a biblioteques... a algunes) i ho fa prenent una sèrie de determinacions que també em semblen virtuoses, com tot seguit n'exposaré les tres principals. Ú. Els dos volums de *Le deuxième sexe* s'alleugereixen en un de sol, fruit de la selecció de la curadora de l'edició (a qui em referiré immediatament). DOS. S'aprofita –i més que un profit crec que val la pena llegir-ho com a reconeixement– la traducció catalana existent, com ja s'ha dit de 1968, a càrrec de Carme Vilaginés i Hermínia Grau. TRES. Encarrega la cura de l'edició a Marta Segarra, professora de la Universitat de Barcelona, especialista reconeguda en teoria feminista i literatura francesa.

La tria que fa Segarra, juntament amb la presentació que escriu com a davantal del volum –breu, contundent i molt aclaridora– la mostren com a una lectora intel·ligent de Beauvoir que sap evidenciar que el llibre clàssic de la francesa, fins i tot a l'actualitat, després de més de cinquanta anys de ser escrit, fa honor al nom de la col·lecció que l'acull, obre la capsa dels trons i convida a la curiositat i a la revisió.

En efecte, Segarra segueix el paper que ha jugat (i segueix jugant) *El segon sexe* en la teoria feminista, tant la catalana (Capmany, Roig, Marçal) com les propostes més recents, anomenades postfeministes sobretot pel seu llegat postestructuralista. De fet, una prova fàcil del deute que tenim

Ningú no neix dona...

amb Beauvoir és que totes/tots podem completar fàcilment la frase del títol: “Ningú no neix dona: s’hi torna” i li sabem atribuir a l’autora francesa quan, tanmateix, es tracta d’una citació de Freud. Així, el sentit que va saber carregar Beauvoir a l’afirmació a través, precisament, d’*El segon sexe*, sobrepassa –segons sembla– el del text origen signat pel pare de la psicoanàlisi.

La mateixa Judith Butler té el deute d’haver iniciat la reflexió entorn la dicotomia sexe/gènere (i la seva deconstrucció) al llibre de la francesa; i una altra pensadora tan remarcable com Monique Wittig va trobar en aquest clàssic de Castor (sobrenom de Simone de Beauvoir) l’esperó per a la seva teorització sobre les relacions lesbianes, enteses com una pràctica que desafia i desestabilitza la matriu heterosexista. I són només dos exemples, l’un de la tradició anglosaxona i l’altra de la francesa; però també a Catalunya trobem lectores de Beauvoir que incorporen en els seus escrits un diàleg amb els textos d’aquesta autora francesa: Maria Aurèlia Capmany n’és potser la més evident (va redactar el pròleg de l’edició catalana de 1968) i, amb ella i en part per ella, també Montserrat Roig i, més tard, s’hi unirà Maria Mercè Marçal.

Per concloure, només voldria afegir que aquesta desmitificació de la feminitat i el desmuntatge de la naturalització dels mateixos processos que la sostenen, ve conjuntament amb el que podríem anomenar una lògica reapropiació feminista dels plantejaments filosòfics de la primera meitat del xx, començant per l’existencialisme.

Ras i curt; la selecció que ens regala Marta Segarra dins Capsa de Pandora ens dona l’oportunitat de retornar a Beauvoir des d’ara i avui i redescobrir-la com un clàssic que exerceix com a tal, perquè encara fa sentit i té aplicació. Les nostres lectures poden focalitzar-se en un vessant auto(bio)-gràfic –i gràcies a Beauvoir redescobrir-nos a nosaltres mateixes que ja no som les mateixes que vam llegir-lo abans–; centrar-se en un caire històric-genealògic i descobrir el deute que té la teoria –fins i tot la més recent– amb els plantejaments de la francesa; o bé prioritzar una lectura conceptual-filosòfica amb la qual constatar com aquesta autora dialoga sense complexos amb el pensament rector de la tradició occidental, d’una manera brillant i destre, per tal de posar en evidència que aquest altre subsidiari i derivatiu no pensa acceptar de grat i submís el seu paper, i que sap com *tornar-s’hi* (no pas només dona) sinó *tornar-s’hi* –com a dona–, de pensament, paraula, obra i omissió.

MERI TORRAS

Universitat Autònoma de Barcelona | Cos i textualitat